

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee
Pikk 61
15065, Tallinn

Teie 26.06.2025 nr 1-6/3198-1, SIM/25-
0698/-1K

Meie 04.09.2025 nr 2-3/2454

Eelnõu kooskõlastamine

Austatud siseminister

Täname võimaluse eest anda tagasisidet välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse eelnõule.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega:

1. Eelnõu § 82 sätestab välismaalase kohanemisprogrammis osalemise tingimused. Vastavalt nimetatud paragrahvi lõikele 12 puudub välismaalasel õigus täiendavalt osaleda samal tasemel kohanemisprogrammi keeleõppes, kui ta on juba varasemalt läbinud kohanemisprogrammi keeleõppe või viimase viie aasta jooksul läbinud riigieelarvest või välisvahenditest rahastatud kohustusliku taseme keeleõppe. Juhime tähelepanu, et eelnõu § 82 lõike 12 rakendamine, nagu on ka seletuskirjas välja toodud, eeldab, et vastavad andmed on osapooltele kättesaadavad ning asjaomaste registrite vahel toimib turvaline andmevahetus. Vastavalt eelnõu § 84 lõikele 5 kehtestatakse andmevahetuse ja andmetele ligipääsuga seonduv rahvusvahelise kaitse andmise registri põhimääruses, kuid selle rakendusakti eelnõule lisatud kavandist ei nähtu, et andmevahetus hõlmaks ka teiste asutuste keeleõppe andmeid. Seletuskirjast ei selgu ka see, mis on vastava andmevahetuse lahenduste loomise kulu erinevate registrite/asutustega, millistest vahenditest see on planeeritud ning kas see on teostatav maiks 2026. Muudatusel, mille kohaselt ei ole inimesel, kes on juba samal tasemel läbinud kohanemisprogrammi keeleõppe, või on viimase viie aasta jooksul läbinud muu keeleõppe riigieelarvest või välisvahenditest rahastatuna, võib olla ka ebasoovitavaid mõjusid, vähendades inimese võimalusi keeleõpet saada. Seetõttu palume eelnõu ja seletuskirja eeltoodud küsimuste osas täiendada.
2. Eelnõu § 82 lõike 13 kohaselt võib ajutise kaitse saajalt või rahvusvahelise kaitse saajalt kohanemisprogrammi raames osutatavale keeleõppele tehtud kulud tagasi nõuda, kui ta ei ole kõnealuses lõikes välja toodud keeleoskustaset omandanud. Palume selgitada, kas tagasinõude võimalus on plaanis kehtestada ka teistele kohanemisprogrammis osalevatele sihtrühmadele, n-ö tavarände alusel saabunud uussisserändajatele? Kui mitte, siis palume seletuskirjas täiendavalt selgitada, mis põhjusel kohaldatakse kohanemisprogrammis osalevate sihtrühmade keeleõppe kulude tagasinõudmise osas erinevaid tingimusi. Kuigi eelnõus nimetatud sihtrühmadele on erinevalt tavarände alusel saabunud

uussisserändajatest keeleõpe kohustuslik, on keeleõpe mõlema sihtrühma puhul osutatav avalikest vahenditest ning sama programmi raames. Eelnõus välja toodud sihtrühm, kellele tagasinõue kohalduks, on pigem haavatavamas olukorras ja väiksema maksevõimekusega. Tagasinõude kohaldamise võimaldamisel kohanemisprogrammile võib olla ebasoovitav mõju ka sellele, millisest allikast uussisserändajad esmalt eesti keele õpet otsivad. Kui kohanemisprogrammile kohaldub kulude tagasinõue, teistele tasuta keeleõppe võimalustele aga mitte, võib see suunata uussisserändajaid otsima esmalt muid tasuta võimalusi ja mitte osalema kohanemisprogrammis. Samas peaks kohanemisprogramm olema uussisserändajatele esmane keeleõppe kanal. Kuna eelnõu sisuliselt võrdsustab muust riiklikust allikast rahastatud kohustusliku taseme keeleõppe kohanemisprogrammi keeleõppega, tekib küsimus, kas ka muudele riiklikult rahastatud koolitustele peaks kohalduma sarnastel tingimustel kulude tagasinõude võimalus. Palume neid küsimusi seletuskirjas analüüsida. Lisaks, eelnõu § 82 lõike 13 punktis 1 on sätestatud, et tehtud kulud võib tagasi nõuda, kui ühe aasta jooksul ei ole omandatud keeleseaduses sätestatud keeleoskustaset A1. Palume selgitada ka seda, kuidas on kavas hinnata vastamist keeleoskustasemele A1, arvestades, et sel tasemel riiklike tasemeeksameid ei korraldata?

3. Palume lisada eelnõule järgmine töövõimetoetuse seaduse (TVTS) muudatus:

„§ 97. Töövõimetoetuse seaduse muutmise

Töövõimetoetuse seaduse § 2 lõike 1 punktist 3 jäetakse välja tekstiosa „rahvusvahelise kaitse, sealhulgas ajutise kaitse saaja või“.

Selgitus: Muudatusega jäetakse TVTS § 2 lõike 1 punktist 3 välja viide rahvusvahelise kaitse, sealhulgas ajutise kaitse saajale. Kõnealune säte kehtestab isikute ringi, kellel on õigus töövõime hindamisele ja töövõimetoetusele. TVTS § 2 lõike 1 punkt 3 sätestab, et töövõime hindamisele ja töövõimetoetusele on õigus Eestis viibival rahvusvahelise kaitse, sealhulgas ajutise kaitse saajal või rahvusvahelise kaitse taotlejal, kellel on õigus Eestis töötada välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud tingimustel. Sama lõike punkt 2 sätestab, et töövõime hindamisele ja töövõimetoetusele on õigus tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel. Kuna ka rahvusvahelise kaitse, sh ajutise kaitse saamisega kaasneb elamisluba, on see sihtgrupp juba TVTS § 2 lõike 1 punktiga 3 kaetud ning tuleb seetõttu sama lõike punktist 3 välja jätta. Viide rahvusvahelise kaitse taotlejale jääb sättesse alles.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Ilona Säde
Ilona.Sade@mkm.ee